

BİR ANAZARBOS SIKKESİ IŞIĞINDA KENTİN TARİHİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

REFLECTIONS ON HISTORY OF ANAZARBOS CITY IN LIGHT OF A COIN FIND

Fusun TÜLEK¹

ÖZET

Ovalık Kilikya'da konumlu Anazarbos, yazıtlar, yazılı kaynaklar ve sikke buluntularında bir Roma İmparatorluk kenti olarak öne çıkmaktadır. Yazılı kaynaklar ve sikkeler kentin Geç Antik ve Ortaçağ dönemlerine ilişkin kısmen bilgi sağlamaktadır. Kentin, Roma öncesi ve Hellenistik dönemlerine ait bilgi yok denecek kadar azdır. Doğu Ovalık Kilikya- Yukarıova'da gücü elinde tutan yerel Kral Tarkondimotos II, Aktium Savaşı sonrasında Octavius Augustus'un kendisine Anazarbos kenti yönetim yetkisini verdiğinde, MÖ 20 yılında, kentin Caesarea ismi ile ilk Roma İmparatorluk sikkelerini basmıştır. Anazarbos, Doğu Ovalık Kilikya'da Roma İmparatorluk döneminin en büyük kenti olarak gelişip ovanın batısında bulunan Tarsos metropolisi ile rekabet içine girerek neokoros ve metropolis ünvanlarını elde etmiştir. Anazarbos kenti, İmparatorluğun Doğu Cephesinde Parthlara karşı yaptığı savaşta cephe ardından lojistik destek sağlayan stratejik konumu nedeni ile önemli bir kent olmuştur. Kentin bastığı sikkelerin Doğu Ovalık Kilikya kırsalında bulunması, kentin gücünü ve etki alanının genişliğini göstermektedir. İmparator Elagabalus'un ilk eşi Augusta Julia Paula adına Anazarbos darphanesinde basılmış ve Yukarıova'nın dağlık kesiminde Akyol üstünde bulunmuş bir sikke incelemenin konusunu oluşturmaktadır.

ABSTRACT

Anazarbos, located in Plain Cilicia, stands out in epigraphic, numismatic, and literary sources as a Roman Imperial city. Ancient texts and coins provide partial information about the Late Antique and Medieval periods of Anazarbos. There is little information concerning the pre-Hellenistic and Roman periods. The local King Tarcondimotos II, who held power in East Plain Cilicia, minted the first Roman Imperial coin of Anazarbos inscribed Caesarea, in 20 BC when Octavius Augustus gave him the authority to rule Anazarbos after the Battle of Actium. During the Roman Imperial period, Anazarbos flourished and became a large city, and competing with the metropolis of Plain Cilicia, Tarsos, Anazarbos also earned neokoros and metropolis titles. Anazarbos provided logistical support to Roman legions during the wars against Parthians on

¹ Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Sualtı Arkeolojisi AD., fusuntulek@kocaeli.edu.tr

KAYNAKLAR

Birincil Kaynaklar

Comnena Anna.	Anna Comnena. Alexiada. The Alexiad of Anna Comnena. Çev. E.R.A. Sewter. 1969. Penguin Classics. Londra.
Dio Cassius	Roman History. Cilt IX. Çev. Earnest Cary. Loeb Classical Library, Harvard University Press. 1927.
Malalas	Malalas, Johannes., Chronographia. Çev. E. Chilmead. Corpus scriptorum historiae byzantinae. Bonnae. Impensis ed. Weberi. 1831.
Prokopios	The Secret History. (Çev.) Henry Bronson Dewing. Loeb Classical Library, Harvard University Press. 1935.

Modern Kaynaklar

Alkım 1959	Alkım, U. Bahadır., “Güney-batı Antitoros Bölgesinde Eski Bir Yol Şebekesi”, Belleten 23, 59- 77.
Bossert ve Alkım 1947	Bossert, H. Th. ve U. Bahadır Alkım., Karatepe. Kadirli ve Dolayları. İkinci Ön Rapor. İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları. İstanbul.
Burrell 2004	Barbara C. Burrell. Neokoroi: Greek Cities and Roman Emperors, Brill. Leiden
Çambel ved 2007	Çambel, H., Günay, R., Toydemir Sabuncu, A., Kumkale Toros Eteklerinde Bir Haçlı Kalesi, Ege Yayınları. İstanbul.
De Giorgi 2011	De Giorgi, Andreae. U., “Hellenistic Founders, Roman Builders: Anazarbos in Cilicia”, Hoffmann, A., Posamentir, R., Sayar, M.H., (derl.) Hellenismus in der Cilicia Pedias. BYZAS 12, 121- 138.
Gough 1952	Gough, M., “Anazarbus”, Anatolian Studies 2, 85-160.
Haymann 2007	Haymann, F., “Hadrian und Aigeai: Ein Neues Tridrachmon”, Gephyra 4, 47 – 57.
Hill 1900	Hill, G., A Catalog of the Greek Coins in the British Museum, Greek Coins of Lycaonia, Isauria, and Cilicia. Londra.
Lichtenberger 2019	Lichtenberger, A., Raja, R., “The Chora of Gerasa/Jerash”, Judaea/Palaestina and Arabia : Cities and Hinterlands in Roman and Byzantine Times. (derl.) Lichtenberger,A., Tal, O., Weiss, Z.,Cilt.8.4: 115-130. Propylaeum. Heidelberg.
Kaya 2008	Kaya, M.A., Roma'nın Afrikalı İmparatoru Septimius Severus. Arkeoloji ve Sanat Yayınları. İstanbul.
Levy 1998	Levy, B., “Hadrian in Plain Cilicia”, The Princeton University Library Chronicle 59, 3. 640 – 648.
Mitchell 1995	Mitchell, S., Anatolia. Land, Men, and Gods in Asia Minor. I. The Celts and the Impact of the Roman Rule. Oxford University Press. Oxford.
Posamentir 2011	Posamentir, R., “Anazarbos in Hellenismus”, Hoffmann, A., Posamentir, R., Sayar, M.H., (derl.) Hellenismus in der Cilicia Pedias. BYZAS. 12: 97- 120.
Posamentir 2008	Posamentir, R., “Kulturkontakt Als Impuls Architektonischer Innovation: Austausch Und Inspiration in Anazarbos, Einer Vergessenen Grenzstadt Zwischen Ost Und West”, Austausch und Inspiration: Kulturkontakt als Impuls Architektonischer Innovation. Philipp Von Zabern. Mainz. 89- 106.
Posamentir - Sayar 2006	Posamentir, R., Sayar, M.H., “Anazarbos- Ein Zwischenbericht aus der Metropole des Ebenen Kilikien”, Istanbuler Mitteilungen 56, 317- 357.
Russell 1991	Russell, J., “Cilicia- Nutrix Virorum: Cilicians abroad in Peace and War during Hellenistic and Roman Times. Anatolia Antiqua 1, 283 – 297.
Sayar 2013	Sayar, M.H., “Historical geography, ancient cities and harbours in Cilicia Tracheia and in Cilicia Pedias”, L'Anatolie des peuples, des cités et des cultures(IIe millénaire av. J.-C. – Ve siècle ap. J.-C.), 175- 181.
Sayar 1991	Sayar, M.H., “Equites Singulares Augusti in neuen Inschriften aus Anazarbos, Epigraphica”, Anatolica 17, 19 – 40.
Speidel 1994	Speidel,M.P., Riding for Caesar. The Roman Emperors' Horseguard. Londra.

- Tülek 2017 Tülek, F., "Kilise Merkezli Bir Tarımsal Üretim Yerleşimi: Sazaklı", Rural settlements and Urban centers in Mediterranean During Antiquity. Derl. Ü. Aydınöğlu. A. Mörtel. Mersin Üniversitesi Yayınları. Mersin. 142- 151.
- Tülek 2012a Tülek, F., "Osmaniye Arkeolojik Varlıklar Envanteri 2010 - 2013 Yılları Çalışmaları", Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi 10, 31- 59.
- Tülek 2012b Tülek, F., "Footsteps of the Arab- Byzantine Armies in Osmaniye Province Cilicia. Proceedings of the 7th International Congress on the Archaeology of the Ancient Near East (ICAANE), London. Cilt 1: 149- 161.
- Ziegler 1993 Ziegler, R., Kaiser, Heer und Stadtisches Geld. Untersuchungen zur Münzprägung von Anazarbos und Anderer Ostkilikischer Stadte. Ergaenzungsbaende zu den Tituli Asiae Minoris. Nr. 16. Österreichische Akademie der Wissenschaften Philosophisch Historische Klasse Denkschriften. Band 234. Viyana.